

Advies voor richtlijnen
voor het milieu-effectrapport
Structurele aanpak van de
zoute baggerspecieproblematiek
in Noord-Holland

24 mei 1996



commissie voor de milieu-effectrapportage

Aan Gedeputeerde Staten van Noord-Holland
Postbus 123
2000 MD HAARLEM

uw kenmerk
96-511283

uw brief
d.d. 25 februari 1996

ons kenmerk
U335-96\Si\ab\763-23

onderwerp
Advies voor richtlijnen zoute baggerspecie
in Noord-Holland

doorkiesnr.
(030) 234 76 34

Utrecht,
24 mei 1996

Met bovengenoemde brief stelde u de Commissie voor de milieu-effectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid een advies voor richtlijnen uit te brengen voor een milieu-effectrapport (MER) ten behoeve van de besluitvorming over de Structurele aanpak van de zoute-baggerproblematiek in Noord-Holland. Overeenkomstig artikel 7.14 van de Wet milieubeheer (Wm) bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan.

De Commissie spreekt haar waardering uit voor de wijze waarop dit complexe project is opgezet en vorm heeft gekregen in de startnotitie. Het advies van de Commissie sluit dan ook aan op de inhoud van de startnotitie. Het voornemen is verdeeld in een strategisch deel waarin onder andere locatiekeuzen aan de orde zijn (fase 1) en een tweede fase, waarin deze keuzen worden uitgewerkt in diverse vergunningen procedures. In haar advies beveelt de Commissie aan de besluitvorming over het voornemen in fase 1 te koppelen aan een wijziging van het Baggerspecieplan van de provincie Noord-Holland, uiteraard alleen voor die onderdelen waarop het MER betrekking heeft.

De Commissie heeft op dit moment geen advies uitgebracht over de inhoud van het MER op inrichtingsniveau voor fase 2. Gezien de nog uiteenlopende oplossingen op strategisch niveau, is het op dit moment niet mogelijk over projectspecifieke richtlijnen te adviseren op inrichtingsniveau. Het verdient daarom de aanbeveling op een later tijdstip richtlijnen voor het MER voor fase 2 vast te stellen en het tijdstip daarvoor aan te geven in de thans vast te stellen richtlijnen voor de eerste fase.

De Commissie zal voor projectspecifieke richtlijnen adviseren in haar toetsingsadvies over het MER voor de eerste fase, indien er op dat moment voldoende duidelijkheid bestaat voor welke activiteiten in fase 2 een inrichtings-MER moet worden opgesteld.

Advies voor richtlijnen
voor het milieu-effectrapport
Structurele aanpak van de
zoute baggerspecie in Noord-Holland

Advies op grond van artikel 7.14 van de Wet milieubeheer voor het milieu-effectrapport over
Structurele aanpak van de zoute baggerspecie in Noord-Holland,

uitgebracht aan Gedeputeerde Staten van Noord-Holland (coördinerend bevoegd gezag) door
de Commissie voor de milieu-effectrapportage; namens deze,

de werkgroep m.e.r. zoute baggerspecie in Noord-Holland

de secretaris



mr. R.J. Sielcken

de voorzitter



drs. L.E. van Rijn-Vellekoop

Utrecht, 24 mei 1996

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
Hoofdpunten van het advies	1
1. Inleiding	5
2. Probleemstelling en doel	6
2.1 Probleemstelling	6
2.2 Doel	7
3. Besluitvorming	9
3.1 Fasering van m.e.r.-plichtige besluiten	9
3.2 Besluiten inzake verwerken van baggerspecie	10
3.3 Besluitvormingskader voor het voornemen	10
4. Voorgenomen activiteit en alternatieven (fase 1)	11
4.1 Voorgenomen activiteit	11
4.1.1 Algemeen	11
4.1.2 Kwalitatieve preventie	11
4.1.3 Terugbrengen naar zee	12
4.1.4 Reductie te baggeren specie	12
4.1.5 Verwerking van baggerspecie	12
4.1.6 Storten in deponieën	13
4.2 Alternatieven	14
4.2.1 Algemeen	14
4.2.2 Thema's voor alternatieven	15
4.2.3 Nulalternatief	16
4.2.4 Meest milieuvriendelijk alternatief (mma)	16
5. Bestaande milieutoestand, autonome ontwikkelingen en milieugevolgen (fase 1)	17
5.1 Algemeen	17
5.2 Milieugevolgen van reductiemaatregelen	18
5.3 Milieugevolgen van verwerking	18
5.4 Milieugevolgen van stortlocaties	19
6. Vergelijking van alternatieven	20
7. Leemten in kennis	20
8. Evaluatieprogramma	21
9. Vorm en presentatie	21
10. Samenvatting van het MER	22

HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES

De hoofdpunten van het onderhavige advies zijn de volgende:

Het voornemen wordt gefaseerd uitgevoerd, waarbij fase 1 zich richt op strategische besluiten en fase 2 op de uitwerking in diverse onderdelen. Gezien de onzekerheid op dit moment over de mogelijke inhoud van het voornemen in fase 2, richt het advies zich op het MER-deel dat voor fase 1 wordt opgesteld. De startnotitie geeft daar een heldere opzet voor. Het advies is daarom vooral als aanvulling te beschouwen op die startnotitie.

Probleemstelling en doel

Er dienen een minimum, een maximum en een meest waarschijnlijke prognose van het totale aanbod van nautische bagger- en saneringsspecie te worden berekend. In deze aanbodsscenario's dient rekening te worden gehouden met een aantal onzekerheden, zoals het aanpassen van normen om specie terug te brengen in zee en het beslag van anderen op de stortcapaciteit van baggerspecieberging in het plangebied.

De Commissie adviseert om naast het doel van een milieu-hygiënische en economische verwijdering ook duurzame oplossingen voor de zoute baggerspecie na te streven. De oplossingen behoren ook ecologisch verantwoord te zijn en rekening te houden met gebruik van energie en grondstoffen.

In de startnotitie wordt de term milieurendement gehanteerd. Het verdient aanbeveling dit begrip voor het onderhavige voornemen zodanig te definiëren dat het toetsbaar wordt.

Voorgenomen activiteit

Het voornemen in de eerste fase is samen te stellen uit de volgende bouwstenen van het voornemen te onderscheiden:

- kwalitatieve preventie (bronmaatregelen);
- terugbrengen naar zee;
- reductie van te baggeren verontreinigde specie;
- verwerken en nuttige toepassing;
- storten.

Kwalitatieve preventie

De aandacht gaat met name uit naar de (punt)bronnen in de havengebieden in het plangebied en het gebied langs het Noordzeekanaal, voor zover zij liggen binnen het invloedsgebied van de bevoegde overheden en de initiatiefnemer van het onderhavige voornemen.

Reductie

Aandacht wordt besteed aan maatregelen die de toevoer en menging van slib beperkt die langs de kust de haven instroomt.

Milieugevolgen

De beschrijving van de milieugevolgen van het voornemen en dus ook van de bestaande situatie in fase 1 zal per bouwsteen verschillen. De meeste keuzen behoeven voor de te maken keuzen globaal beschreven te worden. De gevolgen van *reductiemaatregelen* en de *verwerkingstechnieken* kunnen op grond van bestaande informatie in beeld worden gebracht. Bij de beschrijving van de gevolgen van stort- en verwerkingslocaties zal onderzoek waarschijnlijk nodig zijn om milieugevoelige bestemmingen voor de stortlocaties en de ondergrond in kaart te brengen.

Het voornemen kan worden beschouwd als een integrale verwijderingsketen. Daarom dienen van elk alternatief de milieugevolgen van de gehele verwijderingsketen beschreven en vergeleken te worden. Dat kan tot gevolg hebben dat milieu-effecten die voor een keuze binnen een bouwsteen niet van belang zijn, toch relevant zijn voor de beoordeling van de gehele keten (bijvoorbeeld rest-emissie van gerecyclede grondstoffen).

1.

INLEIDING

Rijkswaterstaat, Directie Noord-Holland heeft als initiatiefnemer het voornemen een structurele oplossing te ontwikkelen voor de zoute verontreinigde specie die vrijkomt bij het baggeren ten behoeve van de scheepvaart en bij het saneren van verontreinigde waterbodems. Het voornemen bestaat uit een combinatie van maatregelen, bestaande uit het reduceren van het aanbod van verontreinigde specie, het verwerken en storten van de specie. Het voornemen bestaat vervolgens uit het kiezen van de locaties waar verwerkt en gestort gaat worden en tenslotte uit het inrichten van die locaties.

De realisering van het voornemen en de besluitvorming met behulp van m.e.r. verloopt in twee fasen. In de eerste fase worden met behulp van m.e.r. strategische besluiten genomen over de reductie en verwerking van specie en de keuze van de stort- en verwerkingslocatie(s). Voor deze besluiten zijn de Minister van Verkeer en Waterstaat voor zover het betreft maatregelen en locaties in de Noordzee en voor de overige besluiten de provincie Noord-Holland bevoegd gezag.

In de tweede fase wordt m.e.r. toegepast ter onderbouwing van de besluiten over reductiemaatregelen en de inrichting van de gekozen locaties voor verwerken en storten. Voor de inrichting van de stort- en verwerkingslocaties landinwaarts en in zee zijn respectievelijk vergunningen op grond van de Wet milieubeheer (Wm) en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (Wvo) en ontheffingen op grond van de Wet verontreiniging zeewater (Wvz) nodig. Voor het verlenen van vergunningen op grond van de Wm zijn, afhankelijk van de locatie, de Minister van VROM of, de Provincie Noord-Holland de bevoegde instanties. Voor de ontheffingen op grond van de (Wvz) en de vergunningen krachtens de (Wvo) zijn de Minister van Verkeer en Waterstaat of andere waterkwaliteitbeheerders bevoegd gezag. De provincie treedt op als coördinerend bevoegd gezag.

Met de brief van 25 februari 1996 (zie bijlage 1) stelde het bevoegd gezag de Commissie voor de m.e.r. in de gelegenheid om te adviseren over richtlijnen voor de inhoud van het op te stellen MER. Tevens werd de start van de procedure bekendgemaakt en de startnotitie ter inzage gelegd (zie bijlage 2).

Dit advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de milieu-effectrapportage. De samenstelling hiervan is gegeven in bijlage 3. De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de milieu-effectrapportage en wordt verder in dit advies 'de Commissie' genoemd.

Dit advies heeft alleen betrekking op de gewenste inhoud van de richtlijnen voor het milieu-effectrapport (MER) voor fase 1. De startnotitie geeft een heldere opzet van de inhoud van het MER. Het advies sluit daar op aan. De hieronder geadviseerde aspecten kunnen als aanvulling of accentuering beschouwd worden op de startnotitie.

- aanpassen van de normen (uniforme gehaltetoets Wvz) en de daaraan verbonden mogelijkheden tot het verspreiden van baggerspecie na het jaar 2000;^{2]}
- voortgang van de realisering van reeds geplande verwerkings- en bergingscapaciteit;
- omvang van baggerspecie met aangeven van de mate van urgentie;
- nautische ontwikkelingen, waaronder mogelijke toename van de diepgang van schepen;
- het beslag dat anderen, onder andere de gemeente Amsterdam, leggen op de beschikbare stortcapaciteit in het plangebied.^{3]}

Op basis van de bovenstaande ontwikkelingen dienen in de tijd en indien relevant per regio een minimum, een maximum en een meest waarschijnlijke prognose van het totale aanbod van nautische en saneringsbaggerspecie te worden berekend.

2.2 Doel

Duurzaamheid

Uit de probleemstelling moet een concrete en duidelijke omschrijving van het doel worden afgeleid.

Het doel in de startnotitie wordt ontleend aan het milieubeleid van de overheid. Dat doel wordt geformuleerd als het realiseren van voldoende mogelijkheden voor een milieuhygiënische en economische verwijdering van verontreinigde zoute baggerspecie. De Commissie beveelt aan deze doelstelling te verruimen. Het doel kan in de eerste plaats gericht te zijn op het verantwoord terugbrengen van de gebaggerde specie naar zee. Op welke termijn dit mogelijk is, hangt af van de normstelling en van de (milieu)effecten zoals genoemd in de probleemstelling (zie § 2.1). Een tweede hoofddoel kan zijn het tegengaan van de vermenging van verontreinigd slib met relatief schoner instromend slib in de haven. Een derde doelstelling kan zijn het verwerken van de specie om definitief storten zo veel mogelijk te kunnen beperken.

De Commissie adviseert verder om naast het doel van een milieu-hygiënische en economische verwijdering ook duurzame oplossingen voor de zoute baggerspecie na te streven. De oplossingen dienen naast milieuhygiënisch ook ecologisch verantwoord te zijn. Bij een duurzame oplossing gaat het tevens om economische aspecten op de lange termijn. Zo dient naast de kosten van verwijdering ook gekeken te worden naar de kosteneffectiviteit van preventieve maatregelen die niet alleen voor de baggerspecie maar voor andere milieu-compartimenten verbetering opleveren.

2 Zie bijlage 4 inspraakreacties nrs. 12, 24.

3 Zie bijlage 4 inspraakreacties nrs. 6, waarin wordt gewezen op het feit dat een deel van de capaciteit van een eventuele baggerstort in de Afrikahaven bestemd is voor de specie afkomstig uit de regio Amsterdam, en 18.

3. **BESLUITVORMING**

Artikel 7.10, lid 1, onder c van de Wm:

Een MER bevat ten minste: "een aanduiding van de besluiten bij de voorbereiding waarvan het milieu-effectrapport wordt gemaakt, en een overzicht van de eerder genomen besluiten van bestuursorganen, die betrekking hebben op de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven."

3.1 Fasering van m.e.r.-plichtige besluiten

In het MER dient te worden aangegeven voor welke besluiten en daarbij behorende activiteiten het MER wordt opgesteld. De Commissie beveelt aan de besluiten van de provincie Noord-Holland in fase 1 te nemen in het kader van het provinciale baggerspecieplan.^{5]} De besluiten van de Minister van Verkeer en Waterstaat kunnen daarmee gecoördineerd worden. Deze besluiten in fase 1 hebben betrekking op maatregelen en locatiekeuzen in de Noordzee, buiten het provinciaal ingedeelde gebied. Op deze wijze kan het probleem in een bestaande besluitvormingskader integraal benaderd worden. Tevens bestaat zo duidelijkheid over de te volgen procedure. Daarbij kan wel onderscheid worden gemaakt in besluiten tot enerzijds wijziging van het vigerende baggerspecieplan (opnemen of schrappen van stortlocaties) en anderzijds toevoegingen, zoals (voorkeurs)locaties voor de be- en verwerking van specie, (voorkeurs)bewerkingstechnieken, et cetera.

Het MER vermeldt de besluiten die in een later stadium nog moeten worden genomen om de voorgenomen activiteit te realiseren.

De gefaseerde besluitvorming betekent dat na de besluitvorming in fase 1, in fase 2 een groot aantal deelactiviteiten kunnen worden onderscheiden. Deze activiteiten zullen niet allemaal tegelijkertijd gerealiseerd worden. Verder zullen deelactiviteiten wel of niet m.e.r.-plichtig zijn. Zo kunnen na de locatiekeuze, één of meer inrichtings-MER'en worden opgesteld voor locaties waar de baggerspecie geborgen c.q. verwerkt gaat worden.

Het is derhalve niet goed mogelijk toegespitste richtlijnen te adviseren voor de tweede fase van het MER.^{6]}

Met de gefaseerde m.e.r. wordt eenmaal een richtlijnenfase doorlopen. Hierdoor behoeven voor de fase 2 geen startnotitie en richtlijnen voor de diverse (m.e.r.-plichtige) activiteiten te worden opgesteld. Deze werkwijze maakt de besluitvorming er echter niet eenvoudiger op. Ook de tijdwinst in fase 2 kan door het overslaan van de voorfase in de m.e.r.-procedure gemakkelijk verloren gaan indien bij ontbreken van inspraak bij de start van fase 2 zinvolle inrichtingsalternatieven niet kunnen worden onderkend en daarom niet in het MER worden onderzocht. De Commissie adviseert daarom aan de hand van de besluitvorming in fase 1 of wellicht al in het MER voor de fase 1 te bepalen voor welke activiteiten in fase 2 een afzonderlijke richtlijnenfase wordt doorlopen.

5 Zie bijlage 4 inspraakreacties nrs. 1, 5.

6 Zie bijlage 4 inspraakreactie nr. 12.

4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN (FASE 1)

Artikel 7.10, lid 1, onder b van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de voorgenomen activiteit en van de wijze waarop zij zal worden uitgevoerd, alsmede van de alternatieven daarvoor, die redelijkerwijs in beschouwing dienen te worden genomen."*

Artikel 7.10, lid 3 van de Wm:

"Tot de ingevolge het eerste lid, onder b, te beschrijven alternatieven behoort in ieder geval het alternatief waarbij de nadelige gevolgen voor het milieu worden voorkomen, dan wel, voor zover dat niet mogelijk is, deze met gebruikmaking van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu, zoveel mogelijk worden beperkt."

4.1 Voorgenomen activiteit

4.1.1 Algemeen

De voorgenomen activiteit moet worden beschreven voor zover van gevolgen voor het milieu sprake is. Het voornemen in de eerste fase is te onderscheiden in:^{9]}

- kwalitatieve preventie (bronmaatregelen);
- terugbrengen naar zee;
- reductie van te baggeren verontreinigde specie;
- verwerken en nuttige toepassing;
- storten.

4.1.2 Kwalitatieve preventie

Kwalitatieve preventie behelst maatregelen die voorkómen dat verontreinigingen in het oppervlaktewater terecht komen en zich vervolgens hechten aan zwevende speciedeeltjes. De meeste bronmaatregelen die de speciekwaliteit in IJmuiden en Den Helder beïnvloeden, liggen buiten de invloed van de initiatiefnemer en de bevoegde overheden. Dit geldt zowel voor puntbronnen als voor de steeds belangrijker wordende diffuse verontreinigingen. Deze maatregelen kunnen grotendeels onder de autonome ontwikkeling beschreven worden. Anders ligt dat bij de (punt)bronnen in de genoemde havengebieden en het gebied langs het Noordzeekanaal. Hiervoor dient het MER, voorzover vallend binnen de invloedssfeer van initiatiefnemer en bevoegd gezag, in te gaan op:

- aard en omvang van bestaande en geplande lozingen en andere relevante verontreinigingsbronnen;^{10]}
- maatregelen ter verbetering van de oppervlaktewater- en waterbodemkwaliteit.

9 Zie ook voorkeursvolgorde bouwstenen in Baggerspecieplan 1993-1998 van de provincie Noord-Holland.

10 Zie bijlage 4 inspraakreactie nr. 12.

Voor de vergelijkbaarheid van technieken verdient het aanbeveling uit te gaan van een standaardinstallatie per techniek met een aantal standaard-milieuvoorzieningen zoals die thans gebruikelijk zijn.

Naast de in de startnotitie genoemde verwerkingstechnieken (zandscheiding, flotatie, landfarming, (intensieve) biologische, chemische en thermische reinigingstechnieken, immobilisatie) beveelt de Commissie aan het ontwateren in de keuze te betrekken. Daarbij wordt evenals bij de andere technieken aangegeven welke nuttige toepassingsmogelijkheden van het bewerkte materiaal er zijn binnen en buiten het kader van het Bouwstoffenbesluit.

Keuze van verwerkingslocaties

Het verdient aanbeveling in fase 1 locaties te onderzoeken op de geschiktheid om een verwerkingsinstallatie te plaatsen. Daarvoor kunnen in ieder geval de stortlocaties worden betrokken (zie § 4.1.6). Daarnaast zal het gaan om locaties bij bestaande stort- en verwerkingsinrichtingen, zoals Nauernasche polder en andere locaties. Per techniek kan aan de hand van de hoeveelheid en kwaliteit van de aangeboden baggerspecie worden nagegaan waar welke installaties het meest gewenst zijn. Daarbij kunnen de volgende aspecten relevant zijn:

- oppervlakte en ligging van de locatie;
- ontsluiting van af- en aanvoer (weg, vaarweg);
- ligging ten opzichte van de herkomstgebieden van de baggerspecie.

4.1.6

Storten in deponiën

De startnotitie benoemt concrete locaties en een aantal zoekgebieden voor het storten van baggerspecie in daartoe in te richten deponiën. Een aantal locaties zijn eerder gepresenteerd in het Ontwerp-Baggerspecieplan van de provincie Noord-Holland en maken onderdeel uit van het vastgestelde plan. Het gaat dan om:

- het gebied binnen de sluizen aan het Noordzeekanaal, met in ieder geval de locaties Afrikahaven¹², Amerikahaven en Noorder IJpolderplas;
- het gebied rond de haven van IJmuiden, met de locaties Noordpier, Zuidpier¹³, de derde zeehaven van IJmuiden;¹⁴
- het gebied rondom Den Helder.

Binnen maar ook buiten de zoekgebieden kunnen mogelijk meerdere locaties gevonden worden. In aanvulling op de in de startnotitie genoemde locaties (al dan niet vallend binnen de zoekgebieden) beveelt de Commissie aan de volgende locaties te onderzoeken:

- de noordzijde van de zuidpier bij IJmuiden;
- het IJmeer;
- locaties voor de kust ('IJ-poort') of andere locaties die voortvloeien uit andere initiatieven;

12 Zie bijlage 4 inspraakreacties nrs. 4, 7, waarin naar de lopende beroepsprocedure over de Afrikahaven wordt verwezen en nr. 16.

13 Zie bijlage 4 inspraakreactie nr. 5.

14 Zie bijlage 4 inspraakreactie nr. 5, waarin wordt aanbevolen de tijdelijkheid van de Averijhaven bij het onderzoek te betrekken.

den aangegeven in hoeverre bouwstenen inwisselbaar zijn door andere onderdelen van het voornemen.

4.2.2

Thema's voor alternatieven

Kosten en milieukwaliteit

De mogelijkheden om alternatieven te ontwerpen is bij het voornemen dermate groot, dat het beperkt houden tot de meest relevante alternatieven voor de besluitvorming een opgave op zich vormt. Uit de startnotitie blijkt dat de 'kosten en 'milieukwaliteit' de twee belangrijkste thema's aan de hand waarvan alternatieven kunnen worden samengesteld.

Fasering in de tijd

Een derde aspect waarmee rekening kan worden gehouden bij het vormgeven van de alternatieven en varianten is de fasering in de tijd. Zo zou het bij voorrang saneren van verontreinigde waterbodems mogelijk meer milieuwinst geven dan het aanbrengen van isolerende voorzieningen bij het storten. De fasering biedt de mogelijkheid om het aantal alternatieven te beperken, bijvoorbeeld wanneer gezien locaties of technieken voor een bepaald tijdstip niet beschikbaar kunnen zijn hoezeer dat vanuit het kosten- en milieuaspect ook gewenst is.

Het stortalternatief

Het stortalternatief gaat uit van de redelijkerwijs slechtst denkbare situatie (worst-case) gezien vanuit preventie en verwerking. In hoeverre dit bij het integraal beschouwen van alle (milieu)effecten voor het voornemen zelf ook de worst-case is, dient te worden onderzocht. Bovendien zal ook hier het kostenaspect mede bepalend zijn voor het realiteitsgehalte van het alternatief.

Het milieurendementsalternatief

Het milieurendementsalternatief zoals in de startnotitie omschreven dient nader gedefinieerd te worden. Wel acht de Commissie het zinvol de kosten en milieukwaliteit als twee belangrijkste invalshoeken te kiezen, waarbij de term 'milieurendement' als verbinding tussen beide thema's kan fungeren.

Prioriteitsvolgorde verwijdering

De alternatieven worden gevormd door de bouwstenen waaruit het voornemen is samengesteld. Daarbij dient rekening te worden gehouden met de voorkeursvolgorde van preventie en terugbrengen boven verwerken dat weer boven storten gaat. Naast deze volgorde verdient het aanbeveling rekening houden met het bepalen van de investeringen en de te behalen milieukwaliteit.^{16]} In het algemeen zal het milieurendement van preventieve maatregelen hoger zijn dan verwerkings- of stortmaatregelen, maar ook daaraan zijn grenzen.^{17]}

De Commissie merkt op dat niet alle (in)verdien- en milieu-effecten zijn te kwantificeren in geld of milieukwaliteit. Dit doet zich bijvoorbeeld voor bij ruim

16 Zie bijlage 4 inspraakreactie nr. 24, waarbij gevraagd wordt inzicht te verschaffen in de besparingen ten gevolge van preventieve maatregelen.

17 Zie bijlage 4 inspraakreacties nr. 12.

5. **BESTAANDE MILIEUTOESTAND, AUTONOME ONTWIKKELINGEN EN MILIEUGEVOLGEN (FASE 1)**

Artikel 7.10, lid 1, onder d van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu, voor zover de voorgenomen activiteit of de beschreven alternatieven daarvoor gevolgen kunnen hebben, alsmede van de te verwachten ontwikkeling van dat milieu, indien de activiteit noch de alternatieven worden ondernomen."*

Artikel 7.10, lid 1, onder e van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de gevolgen voor het milieu, die de voorgenomen activiteit, onderscheidenlijk de alternatieven kunnen hebben, alsmede een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven."*

5.1 **Algemeen**

Bestaande toestand

De bestaande toestand van het milieu in het studiegebied en de autonome ontwikkeling hiervan moeten worden beschreven als referentie voor de beoordeling van de te verwachten milieu-effecten (referentiesituatie). Daarbij wordt onder de autonome ontwikkeling verstaan: de toekomstige ontwikkeling van het milieu, zonder dat de voorgenomen activiteit of een van de alternatieven wordt gerealiseerd, waarbij rekening wordt gehouden met eventuele effecten van voltooide en in uitvoering zijnde ingrepen en ingrepen als gevolg van reeds vastgelegd beleid worden voorzien.

Milieugevolgen

De beschrijving (detailniveau) van de milieugevolgen van het voornemen en dus ook van de bestaande situatie in fase 1 zal per onderdeel verschillen.

Bij de *reductiemaatregelen* voor de kust kan op basis van bestaande gegevens inzicht worden gegeven in de voor- en nadelen die aan elke maatregel afzonderlijk en gecombineerd met andere maatregel heeft, gezien vanuit milieu-oogpunt. In fase 2 zal een meer gedetailleerd onderzoek nodig zijn naar de precieze effecten.

De gevolgen van de *verwerkingstechnieken* kunnen ook op grond van bestaande informatie in beeld worden gebracht. Daarbij hoeft geen bestaande situatie te worden beschreven. Het om de onderlinge verschillen in de milieuaspecten tussen verschillende technieken.

Bij de beschrijving van de gevolgen van stort- en verwerkingslocaties dient rekening te worden gehouden met de milieusituatie ter plaatse. Hiervoor zal onderzoek waarschijnlijk nodig zijn om milieugevoelige bestemmingen en de ondergrond in kaart te brengen. De mate van detail van de beschrijvingen dient zodanig te zijn dat de onderlinge verschillen (en overeenkomsten) in milieugevolgen tussen de locaties inzichtelijk wordt.

Het voornemen kan worden beschouwd als een integrale verwijderingsketen. Daarom dienen van elk alternatief de milieugevolgen van de gehele verwijderingsketen beschreven (en vergeleken) te worden. Dat kan tot gevolg hebben dat milieu-effecten die voor een keuze binnen een onderdeel niet van belang zijn, toch relevant zijn voor de beoordeling van de gehele keten. Dit is bijvoorbeeld het geval bij restemissies naar bodem en grondwater van secundaire

5.4 Milieugevolgen van stortlocaties

In de relatie tot de bestaand milieusituaties dienen de volgende aspecten in het MER aan de orde te komen:

- effecten op de bodem en het grond- en oppervlaktewater;
- effecten op de (geo)morfologie;
- effecten op aanwezige en potentiële natuurwaarden;^{19]}
- effecten op het bestaande landschap en archeologische waarden;
- hinder op milieugevoelige bestemmingen (woningen, recreatie, natuur);
- (verandering in) de hydro-dynamische condities (stroming en golfwerking) en morfologische veranderingen van de kustzone, voor zover het betrekking heeft op stortdeponieën in zee.

19 Zie bijlage 4 inspraakreacties nrs. 2, 19, waarin gewezen wordt op de geohydrologische effecten van de Derde Haven bij IJmuiden op de "Duinen van Velsen, 21 en 23, waarin op de aanwezige natuurwaarden van de Noorder IJpolderplas wordt gewezen.

8. EVALUATIEPROGRAMMA

Artikel 7.39 van de Wm:

"Het bevoegd gezag dat een besluit heeft genomen, bij de voorbereiding waarvan een milieu-effect-rapport is gemaakt, onderzoekt de gevolgen van de betrokken activiteit voor het milieu, wanneer zij wordt ondernomen of nadat zij is ondernomen."

Het bevoegd gezag moet bij de besluitvorming een evaluatieprogramma opstellen om de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken en zo nodig aanvullende mitigerende maatregelen te treffen. In het onderhavige geval is een evaluatie van fase 1 van de daadwerkelijke optredende milieu-effecten niet zinvol. Wel zinvol kan zijn om in fase 2 na te gaan in hoeverre voldaan wordt aan eisen en randvoorwaarden zoals besloten in fase 1. Verder kan in fase 2 in het kader van de evaluatie van fase 1 worden onderzocht of milieu-effectvoorspellingen voor de locatiekeuze in fase 1 blijkens onderzoek in fase 2 niet zo anders zijn dat er sprake is van essentieel andere informatie die aan de besluitvorming in fase 1 ten grondslag heeft gelegen.

9. VORM EN PRESENTATIE

Bijzondere aandacht verdient de presentatie van de vergelijkende beoordeling van de alternatieven. De onderling vergelijking dient bij voorkeur te worden gepresenteerd met behulp van tabellen, figuren en kaarten.

Voor de overige presentatie beveelt de Commissie het volgende aan:

- het MER beknopt te houden;
- achtergrondgegevens (die conclusies, voorspellingen en keuzen onderbouwen) niet in de hoofdtekst zelf te vermelden, maar in een bijlage op te nemen;
- een verklarende woordenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst bij het MER op te nemen;
- (eventueel) kaartmateriaal (zo mogelijk) te voorzien van een leesbare ondergrond met de gebruikte topografische namen en een duidelijke legenda.

BIJLAGEN

bij het advies voor richtlijnen
voor het milieu-effectrapport
Struturele aanpak van de zoute baggerproblematiek
in Noord-Holland

(bijlagen 1 t/m 4)

BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 25 februari 1996 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

Dinsd 25 februari 1996

Nr 96-511283

Onderwerp: Toezending startnotitie MER; zoute-baggerspecieproblematiek in Noord-Holland.

De Commissie voor de Milieu-effectrapportage
Postbus 2345
3500 GE UTRECHT

Behandelende dienst Milieu en Water

Telefoon 023 - 5143876

Afdeling LA

Behandeld door w. D. van der Linde

Uw kenmerk

Beleidsdiv.

VERZONDEN
28 FEB. 1996

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij doen wij u overeenkomstig het bepaalde in artikel 7.12 van de Wet milieubeheer de op 14 februari 1996 bij ons ingekomen startnotitie milieu-effectrapportage "Structurele aanpak zoute-baggerspecieproblematiek in Noord-Holland" (in zeshoud) toekomen.

Wij verzoeken u met inachtneming van de in de genoemde Wet bepaalde termijn ons van advies te dienen met betrekking tot de richtlijnen voor de inhoud van het milieu-effectrapport.

De provincie heeft

vrij diensten: Bovengenoemde startnotitie, alsmede een afschrift van de kennisgeving van de terinzagelegging van de startnotitie treft u hierbij aan.

Centrale Bestuursdienst

Milieu en Water Hoogachtend,
Ruimte en Groen Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,
Wegen Verkeer namens deze,

en Verkeer
Welzijn, Economie
en Bestuur

ir. G.V. Branderhorst,
hoofd afdeling Milieubeleid

	Commissie voor de milieu-effectrapportage
ingekomen:	29 FEB. 1996
nummer:	342-96
dossier:	763-111m3
kopie naar:	Sc 1 Pw 1 B.6

Bereikbaarheid per
openbaar vervoer
vanaf station Haarlem
buslijnen 1, 5, 71, 72, 83,
140 en 174 van de NZH;
vanaf Zandvoort en
Heemstede/Aerdenhout
of Amsterdam-West
buslijn 80 van de NZH

BIJLAGE 2

Openbare kennisgeving van de startnotitie in Staatscourant nr. 43 d.d. 29 februari 1996

gezond milieu voldoende worden betrokken. Om dat te bereiken wordt een Milieu Effect Rapport (MER) geschreven. In een startnotitie heeft Rijkswaterstaat beschreven welke mogelijke oplossingen van het baggerprobleem in het MER worden onderzocht.

Startnotitie

In de startnotitie worden oplossingen voor het probleem van de zoute bagger beschreven. Die oplossingen variëren van preventie en verwerking tot en met het storten van baggerspecie.

Onderzocht wordt hoe kan worden voorkomen dat bagger ontstaat of op welke manier verontreiniging van de specie kan worden voorkomen. Ook wordt bekeken hoe de vrijgekomen bagger milieuhygiënisch verantwoord kan worden verwerkt. Bij die verwerking kan gebruik worden gemaakt van verschillende verwerkingstechnieken, zoals bijvoorbeeld zandscheiding, flotatie en immobilisatie.

Niet alle baggerspecie zal verwerkt kunnen worden. Deze specie zal moeten worden gestort. Op de langere termijn is er veel te weinig ruimte in bestaande stortlocaties om niet verwerkbaar, verontreinigde baggerspecie te storten.

In de IJmond en in de gemeenten Amsterdam en Den Helder wordt gezocht of er een geschikte locatie is voor een nieuw aan te leggen stortplaats. Als mogelijke locaties zijn genoemd:

- a. Noord- en Zuidpier, eventueel in combinatie met de geplande Derde Haven (IJmuiden);
- b. de geplande Afrikahaven (Amsterdam);
- c. de Amerikahaven (Amsterdam);
- d. de Noorder IJpolderplas;
- e. een landlocatie bij Den Helder.

Voor een besluit over de vergunningen (Wet Milieubeheer, Wet Ontgrondingen en Wet inzake droogmakerijen en indijkingen) voor verwerken en storten van baggerspecie is het opstellen van een MER verplicht.

Richtlijnen

In richtlijnen wordt beschreven aan welke eisen het MER moet voldoen.

De provincie bepaalt op deze manier welke informatie in het MER moet staan om het milieubelang voldoende te betrekken in de beslissingen over een structurele oplossing voor zoute baggerspecie.

Bij het opstellen van de richtlijnen maakt de provincie gebruik van de reacties die tijdens de inspraakprocedure worden gegeven op de startnotitie. Ook wint zij bij verschillende adviseurs advies in, onder andere bij de landelijke Commissie voor de milieu-effectrapportage.

Rijkswaterstaat kan vervolgens aan de hand van de richtlijnen beginnen met de onderzoeken voor het MER. De verwachting is dat de eerste fase van het MER in het najaar van 1997 afgerond zal zijn.

Inzage

De startnotitie ligt tijdens kantooruren vanaf 1 tot 29 maart 1996 ter inzage:

- bij de dienst Milieu en Water van de provincie Noord-Holland, kamer 2090, Houtplein 30 te Haarlem;
- bij de Milieudienst van de gemeente Amsterdam, kamer 502, Weesperplein 4 te Amsterdam;
- bij het Vergunningen-Service bureau v/h Stadsdeelkantoor Noord, Buiklotermeerplein 248 te Amsterdam van 09.00 tot 15.00 uur;
- bij het Stadsdeel Zeeburg, bij de balie van de afdeling voorlichting, Cruquiusweg 5 te Amsterdam van 08.00 tot 16.30 uur;

- bij de receptie van het Stads-kantoor van de gemeente Beverwijk, President Kennedyplein 2 te Beverwijk;
- in het gemeentehuis van Haarlemmerliede en Spaarnwoude, Haarlemmerstraatweg 51 te Huisweg van 08.30 tot 12.15 uur en 's middags alleen na een telefonisch gemaakte afspraak tel: 020 407 90 00;
- bij de Milieudienst van de gemeente Den Helder, afdeling Milieuhygiëne, Drs. F. Bijlweg 20 te Den Helder van 09.00 tot 12.00 uur en van 14.00 tot 16.00 uur (met uitzondering van de vrijdagmiddag);
- bij de sector Groen, Reiniging en Milieu van de gemeente Velsen, Bureau Interne Zaken, Trompsstraat 210 te IJmuiden van 09.00 tot 16.00 uur. Bovendien liggen de stukken, na kantooruren, ter inzage:
- bij de Milieudienst Amsterdam, echter uitsluitend na een (minimaal twee dagen van te voren) telefonisch gemaakte afspraak: 020 551 39 71;
- bij het Vergunningen-Service bureau v/h Stadsdeelkantoor Noord, Buiklotermeerplein 248 te Amsterdam op de donderdagen van 17.00 tot 20.00 uur, echter uitsluitend na een (minimaal twee dagen van te voren) telefonisch gemaakte afspraak tel: 020 634 93 76;
- bij de receptie van het Stads-kantoor van de gemeente Beverwijk kunnen de stukken desgevraagd ook gedurende drie aaneengesloten uren buiten de kantooruren worden ingezien, tel: 0251 28 73 59;
- bij het stadhuis van Haarlemmerliede en Spaarnwoude, echter uitsluitend na een telefonisch gemaakte afspraak tel: 020 407 90 00;
- bij de Openbare Bibliotheek, Bernhardplein 76 te Den Helder op de zaterdagen van 11.00 tot 14.00 uur;
- bij de Publiekservice van het stadhuis van de gemeente Velsen, Dudokplein 1 te IJmuiden, op de donderdagavonden van 18.00 tot 20.00 uur, echter uitsluitend na een telefonisch gemaakte afspraak tel: 0255 56 76 78.

Inspraak

Iedereen krijgt de gelegenheid te reageren op de startnotitie en daarmee bij te dragen aan de inhoud van de richtlijnen:

- a. schriftelijk tot 29 maart 1996 bij het college van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland, Postbus 123, 2000 MD Haarlem. U kunt bij uw reactie verzoeken uw persoonlijke gegevens niet bekend te maken;
- b. mondeling tijdens twee openbare zittingen die zullen worden gehouden op: dinsdag 26 maart 1996, in de zaal de Hollandse Tuin, in het Cultureel Centrum "De Nieuwe Slof", Kerkstraat 146 te Beverwijk om 20.00 uur; donderdag 28 maart 1996, in de Raadszaal van het gemeentehuis van Den Helder, Pijlweg 22, om 20.00 uur.

Meer informatie over het MER Zoute Bagger kunt u krijgen bij Rijkswaterstaat, directie Noord-Holland, de heer V. Schaap, tel: 023 530 15 90 en bij de provincie Noord-Holland, dienst Milieu & Water, de heer G. Schaap tel: 023 514 39 27.



STARTNOTITIE MILIEU-EFFECT-RAPPORTAGE ZOUTE BAGGER-SPECIE IN NOORD-HOLLAND

Om de IJmond en de havens van het Westelijk Waddengebied toegankelijk te houden voor scheepvaart moet in deze havens en scheepvaartgeulen worden gebaggerd. Tot het jaar 2010 zal bij het baggeren ongeveer 75 miljoen m³ zoute baggerspecie vrijkomen, die voor een deel zwaar verontreinigd is. Dan is de vraag welke mogelijkheden er zijn om deze specie te verwijderen.

De directie Noord-Holland van Rijkswaterstaat is verantwoordelijk voor het verwijderen van een groot deel van deze bagger. Samen met de provincie Noord-Holland, met enkele gemeenten en met belangengroepen werkt zij aan een structurele oplossing voor de zoute baggerspecie. Bij beslissingen die daarvoor moeten worden genomen, moet het belang van een

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: Directoraat-Generaal Rijkswaterstaat, directie Noord-Holland

Bevoegd gezag: fase 1: Gedeputeerde Staten van Noord-Holland (coördinerend), Minister van Verkeer en Waterstaat, fase 2: de Ministers van V&W en VROM, de Provincie Noord-Holland, het College van Burgemeester en Wethouders van gemeente Amsterdam en andere waterkwaliteitsbeheerders

Besluit: fase 1: besluiten inzake het reduceren van het aanbod van specie (capaciteit), het verwerken of storten van de specie (methode van verwerking) en het vervolgens kiezen van de locaties waar deze specie verwerkt en gestort gaat worden (locatiekeuze).
fase 2: vergunningen ingevolge de Wet milieubeheer (Wm) en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (Wvo) en ontheffingen op grond van de Wet verontreiniging zeewater (Wvz).

Categorie Besluit m.e.r.: 18.1\18.2

Activiteit: Een structurele oplossing te ontwikkelen voor de zoute verontreinigde specie die vrijkomt bij het baggeren ten behoeve van de scheepvaart en bij het saneren van verontreinigde onderwaterbodems. De m.e.r. wordt gefaseerd uitgevoerd. Het voornemen in fase 1 betreft het reduceren van het aanbod van verontreinigde specie, het verwerken en storten van de specie, het kiezen van de locaties waar verwerkt en gestort gaat worden. Fase 2 heeft betrekking op de inrichting van de gekozen locaties.

Procedurele gegevens:

kennisgeving startnotitie: 29 februari 1996

richtlijnenadvies uitgebracht: 24 mei 1996

Bijzonderheden: Het advies beperkt zich tot het voornemen in fase 1 en de Commissie beveelt aan voor fase 2 richtlijnen vast te stellen wanneer meer duidelijkheid bestaat over de m.e.r.-plichtige voornemens in fase 2. Ze adviseert verder de besluiten in fase 1 te nemen binnen het kader van een wijziging van het geldende baggerspecieplan van de provincie Noord-Holland.

Samenstelling van de werkgroep:

dr. N.M.J.A. Dankers

ir. J.H.A. Driessen

ir. P. Mollema

dr.ir.H. Ridderinkhof

drs. L. van Rijn-Vellekoop (voorzitter)

Secretaris van de werkgroep: mr. R.J. Sielcken

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	960328	Actiecomité " Laat de kust met rust"	Wijk aan zee	960424
2.	960320	Bewonersvereniging Zijkanaal H	Amsterdam	960424
3.	960328	Burgemeester en Wethouders van gemeente Beverwijk	Beverwijk	960424
4.	960328	Burgemeester en Wethouders van gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude	Zwanenbrug	960424
5.	960328	Burgemeester en Wethouders van gemeente Velsen	IJmuiden	960424
6.	960328	Gemeente Havenbedrijf Amsterdam	Amsterdam	960424
7.	960328	Hamer van der List advocaten, na- mens bewoners van het oostelijk deel van de Houtrakpolder	Amsterdam	960424
8.	960327	Hoogheemraadschap van uitwateren- de sluizen in Hollands noorderkwar- tier	Edam	960424
9.	960401	J.B.L.A. Jansen	Velserbroek	960424
10.	960320	Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Amsterdam-Haarlem	Hoofddorp	960424
11.	960412	Ministerie van Landbouw, Natuurbe- heer en Visserij, directie Noordwest	Diemen	960424
12.	960329	Milieufederatie Noord-Holland	Zaandam	960424
13.	960328	Milieuwerkgroep 'Levende(n) Have(n)'	Amsterdam	960424
14.	960401	dr.ir. W. Moonen	Beverwijk	960424
15.	960329	L. Kisjes namens, Ondernemersvere- niging Wijk aan Zee'	Wijk aan zee	960424
16.	960326	Onderzoeks - en Adviesbureau 'Orca' Aquatic Ecosystems	Groningen	960424
17.	960401	Fam. M.C. Poldermans	Spaarndam	960424
18.	960327 960419	Stadsdeel Amsterdam-noord	Amsterdam	960424

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
19.	960328	Stichting Duinbehoud	Leiden	960424
20.	960328	Verenigde strandexploitanten Wijk aan Zee	Wijk aan zee	960424
21.	960327	Vereniging Natuurmonumenten	's-Graveland	960424
22.	960327	Vereniging tot ongeschonden behoud Westzijderveld OBW	Westzaan	960424
23.	960325 960328	J. Vos	Amsterdam- noord	960424
24.	960328	De Waddenvereniging	Harlingen	960424
25.	960329	anoniem	---	960424
26.	960329	Verslag openbare hoorzitting	Beverwijk	960424